

Szerkesztőségi Iroda:
Rimaszombat, Losonezi-utca 16 sz. a. Ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden közlemény és levelezés.

Bérmertetlen levelek nem fogadtatnak el.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Előfizetési díj:
Egész évre . . . . . 4 frt.
Fél évre . . . . . 2 frt.
Negyed évre . . . . . 1 frt.
Egyes szám ára 10 kr.

GÖMÖR-KISHONT.

VEGYES TARTALMU HETILAP.

MEGJELENIK MINDEN HÉT VASÁRNAPJÁN.

Kiadó-hivatal:
R.-szombat, Losonezi-utca 24. sz. **Rábely Miklós** könyvnyomdájában. — Ide intézendők a kiadó-hivatalt illető előfizetési pénz-, hirdetésny-, nyiltér- és felszólalások.

Hirdetési díj:
Egy négy hasábos petisors té fogata . . . . . 5 k
Bélyegdíj: minden beiktatás után . . . . . 30 kr.

Nyiltér:
Egy sor . . . . . 20 kr.

Előfizetéseket elfogad: A „Gömör-Kishont” kiadó-hivatala Rimaszombat Losonezi-utca 24. sz., nemkülönben minden hazai postahivatal. — Az előfizetések legzélszerűbben postautalvány útján eszközölhetők. — **Hirdetéseket** esupán a kiadó-hivatal vesz fel.

Az új országgyűlés.

szept. 24.

Ős Buda királyi várpalotája újra fényben ragyog és megnépesült. Kongó folyosóknak, üres termeknek szomorú de már megszokott esendjét nem mindennapi zaj teszi élénkké. Ott van a király, és nem egyedül. Fő udvari hivatalnokok, miniszterek veszik őt körül a fényes termekben. Azután megjelennek előtte az ország többi előkelői: Pópapok, zászlós urak, hercegek, grófok bárók, született törvényhozók, dicső nagy neveknek és nagy vagyonnak örökösei; a vármegyék főispánjai és a nemzetnek közbizalommal választott képviselői, kik mindazért jöttek ide, hogy meghallgassák a király szavát. És a király, kinek szívében népe jóléte és boldogsága fekszik, elmondja előttök, minek hitte össze őket. Elmondja, hogy ő és a nemzet bennök veti bizalmát, tőlük várja, hogy újabb három év alatt az országra nézve üdvös törvényeket fognak alkotni, melyek a nemzetet nagyobbá, gazdagabbá, hatalmasabbá teendik, erőssé kifelé, megelégedetté itthon; elmondja, hogy sok dolog nincs még az országban, mint kéne lenni és hogy ezeknek megváltozását szinte őtőlük várja; szívökre köti, hogy azt a magas tisztet, melylyel az ő és a nemzet bizalmából lettek felruházva, hiven befogják tölteni és ezzel megnyitja a magyar országgyűlés új ciklusát.

Hatodszor történik ez már az alkotmány visszaállítása óta, hatodszor néz várakozással és reménnyel a nemzet az országgyűlés megnyitása felé; várako-

zással azért, mert igen sok baja van, melyet orvosolni kéne, s bizalommal azért, mert saját fiaira, a maga orvoslására van bízva a hatalom, hogy bajain segítsen.

Se szándékunk se hivatásunk arról ítéletet mondani, vajjon várakozásában és bizalmában csalatkozott-e a nemzet, vagy nem, de azt mondhatjuk bátran, hogy soha több panaszt, soha nagyobb elégedetlenséget még nem hallatott az ország, mint most, mióta maga kormányozza önmagát. Mig az absolut hatalom rabbinése tartá megkötözve, mig az idegen kormány vagyonától, nyelvtől, nemzetiségétől megfosztani s ez által bénává és tehetetlenné akarta tenni hazánkat, addig nem ohajtott másért, mint szabadságért és önkormányzatért, s most, midőn kezébe van adva a hatalom, hogy magát nagygyá, hatalmassá tegye, épen oly körjeleket mutat, mint ha vére megvolna mérgezve s egészségére nem számíthatna többé. Igen! Birtokos osztályunk eladósodik, az iparos pusztul, a paraszt ember uzsora áldozata lesz; ezek kétségbeesve vándorolnak ki jobb hazát keresni, az itthon maradónak kevés a munkakör, melyben erejüket és tehetségüket érvényesíthetnék; szaporodik a proletár, ezekkel romlanak az erkölcsök; nő a korrupció; fogy az ő igaz hazafi, gyarapodik az ujember, a kozmopolita, a kinek nem szent a hazá, mindene a mammon; esökken az állam tekintélye; idegenek gunyolják, sárral tapossák a törvényt, az alkotmányt; nő az apathia, nem akad aki megvédelmezze a szent jogot, hazát, nemzetet. éppen mintha maga

kormányozná magát, ezt az árva országot.

Es ez a kép nincs feketítve, ezt mindenki ilyennek látja, ha csak nem képmutató vagy együgyű optimista.

Ti képviselők, akik előtt ma a fejedelem nyitotta meg az országgyűlést, tekintetek körül e hazában, és az a sok sohaj mely elhat hozzatok, emelje fel szíveteket, hogy hivatástokat átértsétek, s teljes lelketekből a hazának éljeteke három év alatt, ne névleg de tényleg.

Ti vagytok felelősek érte, ha boldogul vagy elbukik a hazá. **Pető Pál.**

A megyei közigazgatási bizottság szeptember havi ülése.

Szept. 19.

Elnökölő Fáy Gusztáv főispán megnyitván az ülést, felolvastatik néhány elmaradt tagnak igazolása. Egy elnöki leg elintézett darab tudomásul vétetett. Az alispán mint előadó 48 ügydarabot 828—279 számok alatt terjeszt elő, véleménye egyhangulag elfogadtatott.

Olvasóink tudják már, hogy a tariffa az erdei károk megállapítására még mindig nem készült el az erdőfelügyelő eltérő véleménye miatt. Ezen sürgős ügyet azonban az ipar és földmívelési minisztérium is csak úgy intézte el, hogy újabb tárgyalást rendelt el.

Nagy meglepetést idézett elő ugyanazon minisztériumnak az erdei szakbizottság hatáskörét megszóú utasítása. Ez annyi teendőt sorol ezen bizottság-

ra, hogy választott s minden díj nélkül dolgozó tagjai azt alig képesek végezni s külön irodát kellene tartaniok. Miért is ezen utasítás az alispánnak azzal adatott ki, hogy a jövő ülésig ennek keresztülvihetlenségét kiténtető felterjesztést készítsen.

A kir. adófelügyelő felolvasta havi jelentését az adóügyek állásáról aug. havában, szoritkozva esupán a behajtás eredményére. Mult évi hátralék 218426 frt, folyó évi I—III. részlet 517557 frt. pótelírások 1848 frt. összesen 737831 frt; ebből aug. végeig töröltetett 6424 frt, kiigazított tartozás 731407 frt. Befolyt jan.—jul. hónapokban 276626 frt, aug. hóban 106659 frt, összesen 383285 frt. marad hátralékban 348122 frt. Hadmentességi díj van hátralékban 27739 frt. Jelenti adófelügyelő, hogy azon községekben, melyek a hátramaradásokat nem pótolják — a végrehajtást állami végrehajtók által fogja foganatosítani, mely czézből több jelentkező egyént már ki is nevezett.

A kir. tanfelügyelő havi jelentésében kiemeli az orsz. tanítógyűlést, melyen megyéinkből 3 tanító s maga a jelentésttevő, mint a miniszter által meghívott 12 tanfelügyelő egyike, részt vett, mint kiváló tanügyi mozzanatot, áttér erre az országos nőiparkiallításra, melynek bíráló bizottsága a gömörmegyei 63 iskolából kettőt ezüst, 49-et bronzéremmel kitüntetésre méltatott. A kir. tanfelügyelő ezen sikert kizárólag az illető tanítók ügybuzgósága és áldozatkészségének tulajdonítja, s hiszi, hogy a kitüntetés következtében eszentul az

TÁRCSA.

Kóra.

— Kávét! Kávét!
— Hallgass, te bohó, nincs most annak ideje.
— Kávét! Kávét!
— Nem mondtam már, hogy hallgass. Te esunya!
— Te vagy az! Te vagy az!
— No lássa Kálmán, mennyire kiállhatatlan néha ez a Kóra. Oly lármát esap, hogy egymás szavát sem érthetjük. Maga is megjárta vele, emlékszik-e még rá.
— Hogyne emlékezne, hiszen akkor ismertem meg kegyedet.
— Gyönyörű ismerkedés, mondhatom. Egy fiatal ember végig megy az utcán, s egyszer csak azt hallja kiabálni maga után: szemtelen, szemtelen. De mikor oly gyorsan megtanul mindent, s az a . . .
— Tanul ám, ha oly ellenállhatatlan tanítónője van.
— Menjen maga hízegő! Aztán meg kikérem magamnak, ne gondolja, hogy én tanítom ily csintalan szavakra. Az a pajkos Gyuricza volt a mestere. Meg is lakolt érte! No de hallja, mondhatom, még sohasem voltam oly zavarba mint akkor. Én éppen az előtt mentem ki e szobából, az ablak pedig nyitva maradt. Én azután a konyhába mit sem hallottam. Egyszer csak bejön maga nagy haragos arezezal.
— Csakhogy amint kegyedet megláttam, zavaromban nem tudtam mit kérdezni.
— Hát azért kérdezte, hogy tán nem jó helyen járok?

— Kegyed pedig elmés nehezteléssel felelte rá: Ó kérem! Amire én még inkább kiestem szerepemből s alig valék képes elmondani, hogy valaki az ablakból leszemtelezett. Kegyed erre még jobb kedvű lett s hangosan elvette magát. Aztán bocsánatot kért, de nem azért, hogy engem kinevetett, hanem a rajtam esett nagy sérelemért, s hamis komolysággal bevezetett a szobába, bemutatandó a neveletlen rendőri kihágót. Ez a csunya kakadu pedig amint meglátott, még bátrabban kiabált a kalitkájából: szemtelen, szemtelen!

— De reményem meg volt elégedve az elégtétellel, még most is itt a jegye a kisujjamon.

— Ó bocsásson meg Eliz! Most is bánám, hogy miattam vágta meg gyöngye szép kezét az a goromba állat, ha nem éppen ez a baleset adta volna nekem kegyedet. Mert ugy-e az enyim lesz Eliz?

— Jaj de mily nagyon fáj ez nekem. Két hétig nem tehettem semmit a kezemmel, azért, hogy megmertem ütni Kórá.

— Eliz, nem azt kérdeztem én kegyedtől. Feleljen a kérdésemre, az égre kérem!
— Eliz! Eliz! ozsonnát kérek.

Az ajtó nagy robajjal nyílik meg s Gyuricza lép be rajta, egyik kezében ostorral, a másikkal egy csomó iskolakönyvvel.

— Eregy! Nem szégyenled magad! Ily nagy diák, mégis mily illetlenül viseli magát.
— Azért is a tanító ur megdicsért, mert jól mondtam fel a leckét. Hanem most adj ozsonnát, nagyon éhes vagyok.

— Várj míg a mama hazá jön.
— Én nem várhatok, én éhes vagyok.
— Tán bizony nem akarsz engedelmeskedni? Kálmán ur büntesse meg Gyuriczát.

Kálmán ur komoly mozdulatot tesz, ránczba szedi szemöldökét és feláll. Gyuricza azonban nem várja be a dolog kimenetelét, dörögve az ajtó felé sompolyog. Amint kinyitja, vissza fordul és állásba vágja magát.

— Hiszen tudom én, hogy Kálmán ur az oka amért ozsonnát nem kapok. Kálmán ur itt van, hát Eliznek nem tetszik kijönni a szobából. Így szól a kis hamis, de a feleletet nem tartja tanácsosnak bevárni, beesapja az ajtót s a másik pillanatban gunymosolylyal sompolyog az ablak alatt.

A szobában mindaketten hallgatnak, csak Kóra az okos kakadu, rikácsol. Először elkezd nevetni, mintha Kálmán urat nevetné, hogy ugy rápirított a Gyuricza; majd átesap a legkeservebb jajgatásba, akár csak egy félesztendő gyermek ép oly fájdalmasan sir, utójára megbomlottul kezdi kiabálni Gyuricza nevét. Gyuricza jónak látja csak az ablakon keresztül megköszönni a jóbarát szives részvétét az ő igazságtalan sorsa iránt. De megígéri, hogy az ozsonnából részeltetni fogja őt is.

Eliz és Kálmán észre sem veszik a párbeszédet, mintha a Gyuricza mondása zugna még most is fülökbe. Végre Kálmán felkel és megfogja a leány kezét.

— Eliz megyek már.
— Ne menjen még, kérem.
— Hát meg mondja-e a mire kértem. Enyém lesz-e?

— Hiszen már oly sokszor mondtam, hogy igen.

— Köszönöm, köszönöm. Mikor szólhatok szülőinek. Tán holnap?
— Nem lesz korán.
— Hát ma.
— Maga rossz.
— Hát holnap, holnap. Tudja mit, eljő-

vők ebéd után. A papa ugy sem megy hivatalba, a mama is itthon lesz, a gyerekek meg nem fognak háborgatni. Jó lesz-e?

— Jó.

— Oh kegyed angyal. Engedje megcsokolnom a kezét, s Kálmán megfogja és ajkához emeli a parányi kezeckét, ott tartja sokáig, aztán nem kérve, nem ellenzve átöleli a karesu termetet s egy arasznyi pillanatban élvezik az első csók üdvösségét.

— Jaj! nem hallotta, hogy az ablak-rendőny megzörrent, kérde Eliz remúlten kibontakozva Kálmán karjai közül.

Nem lehetett eltagadni, valaki járt ott, mert a léptei is hallatszottak, amint az ablak mellől tovább ment.

Néhány perc múlva üres volt a társalgó. Kálmán ment készülni a holnapi előadásra; Eliz künn volt a konyhában, Kóra egyedül jajgatott, nevetett, kiabált a kávé után amint éppen szeszélye hozta magával.

Egyszer csak megnyílik az ajtó, s a már félig sötét szobába Gyuricza lép be esendesen. Elmegy a kalitkához, megezirógatja Kórá, beszél hozzá barátságosan, egy fél almát is oda nyújt neki, amit az elébb karmai közé fog, megnézi jól, aztán bele vág hajlott hegyes csőrével s elégúlten lakomázik. Gyuricza ezalatt leül kényelmesen elébe és folytonosan mondja neki: megcsokolta Elizt, megcsokolta Elizt.

A kis bosszuálló megsem unja. Egy fél óráig egyre ezt dudolja az okos madár előtt, amely mindig figyelmesebb lesz a hangra, végre maga is megpróbálja kiejteni. Még nem sikerül neki.

— No semmi, majd holnap, szép kis Kórá, szól Gyuricza, s bámulatos kintartással még tovább folytatná a tanítást, de kívülről

iskolászékek is jobban fogják támogatni tanítóinknak a nép anyagi jólétét munkáló fáradozásait, s megszerzik a kézi munka és házi ipar tanításához szükséges anyagot és eszközöket. — Jelenti továbbá, hogy a nagyvárcei polgári iskola a VI-ik osztály megnyitásával már teljes intézet, de a műkatostanműhely a szükséges tanerő hiánya miatt, ez evenben még nem volt megnyitható. A miniszter azonban nagy súlyt fektet ezen irányú iskolákra, s újabban is a fém-, fa-, agyag- és szövőipar fejlesztésére vonatkozó tanműhelyekkel kapcsolatos polgári iskolák felállítására intézkedett. — Balogon Lovesányi Soma iskolálatogató kezdeményezése következtében alakult kisdodova s Rimaszécsen is alakulóban van.

Ezen jelentés öröndetes tudomásul vétetett, s még 11 tanfelügyelői úgydarab elintéztetett.

A megyei központi árvaszéki előadó jelenti, hogy az árvaszék ügykörében különös figyelmet érdemlő esetek nem fordultak elő, kivéve, hogy a képviselőnek megválasztott Hevessy Bertalan referens helyére Lengyel Andor neveztetett ki, majd a megyegyűlésen választatott meg. A beadott úgydarabok, valamint a felszaporodott hátralékok előadása rendes folyamatban volt; az árvahagyatékok tárgyalásáról s az árva ingatlan vagyontelekjegyzőkönyveléséről gátló akadályok nem merültek fel. Az árvapénzek, miután a pénzügyminiszter részéről megfelelő intézkedések még nem tétettek, ez idő szerint is a különböző pénzügyintézeteknél vannak elhelyezve.

A kir. ügyész havi jelentése: a rimaszombati és pelsüci központi fogházak állapota augusztus hóban nem változott, a fegyelem úgy az őrségnél, mint a letartóztatottaknál rendes, az élelmezés kifogástalan, az egészségi állapot pedig kielégítő volt. Rabszállítás augusztus hóban nem történt. A rablétszám emelkedést mutat, szaporodván 4 fi- s két nővel Rimaszombatban, 2 fival Pelsüczön.

A kir. mérnök havi jelentését illetőleg — a közlekedés az egész hónapban rendes és szabályszerű volt; úgy az uttest, mint az egyes műtárgyak teljesen jó karban voltak. A törvényhatósági utak fenntartására beosztott közmunka erőnek beszolgáltatását a mezzei munkának teljesítése nagyban akadályozta.

A tiszti főügyész hatás-

körébe utalt úgyek rendes menetükben vannak.

A kir. postafőnök Szakson József mint posta és távirati szakelőadó betervezte a f. évi július havi takarmányi középárak főkimutatásait — jóváhagyás végett. Elfogadtatott. — Jelenti még, hogy a betleri posta aug. 15-én nyílt meg.

A m. főorvos jelentette, hogy a közegészségi állapot elég kedvezőnek nyilvánítható augusztus hóban, a betegségmozgalom nem növekedett, a halálozás mérsékelt volt. Törvényszéki és orvosrendőri eseteket illetőleg: könnyű sérelem volt 50, súlyos 6, orvosrendőri hullaszemle 2, orvosrendőri hullabontás 2, orvos-törvényszéki hullabontás 5, öngyilkossági eset 2.

Végül ez ülésen Rimaszombat polgármesterének felfolyamodványa a közgazgatási bizottság 773./826. sz. a. kelt a felelőség elvének alkalmazásba vételét rendelő határozata ellen — elintéztetett.

A gömör-kishontmegyei közigazgatási bizottság szakelőadójának havi jelentése nyomán összeállított első félévi jelentése az 1881. évre.

(Folytatás.)

IV. A közmunka s közlekedési úgyek köréből.

A személyzetben változás nem történt; az utkaparók kötelesegeiket pontosan teljesítették.

Az állami utvonalon: Január, február hóban a közlekedés szabályszerű és rendes volt; műtárgyak jó karban; a munkálat egyebekben szünetelt, — hidakról és műtárgyakról időnként a hó eltakarított; az olvadt hóviz leeresztetett, a kavics összekapartatott; kátyuk betömettek, kerekvágások beszórtak.

Február hóban a kavics-szállítás a vállalkozó által megindított.

Május hóban Rimaszombat felett az uttest árvíz által rongáltatott, karfiak bedőltek.

Bátkánál az uttesten át 50 cm. magas víz hullámozott át, a fedanyagot elsodorta; téski pusztánál, a fügei és szalóczi ut mentén hegyekről leomló víz folytán a töltések árka betemettetett; a 2. 6. 63. 92. 105. 136. számú hidak nagyobb mérvben megrongáltak. Gyorsan fogantatva vett intézkedések folytán a közlekedés akadályai hamar elhárítottak, felakadás nem történt.

Junius hó végével a károk már mindenütt pótolhattak és helyrehozottak.

Vállalkozó a kavicsot már nagyobb részben kiszállította.

A törvényhatósági utvonalon: Január és február hóban úgy az uttest, mint szintén a műtárgyak rendes állapotban voltak, az uti örök hőeltakarítással, kavicsösszekaparrással, kátyuk és kerekvágások egyengetésével voltak elfoglalva.

én óhajtanék szólni. Jónapot Eliz kisasszony!

Eliz kisasszony nem kis zavarba jött a mint Kálmán urat meglátta, különösen utóbbi szavai miatt, melyeket hallott. Szeretett volna visszavonulni, de erre még sem volt képes, hiszen megígérte tegnap Kálmánnak. Egy mentő gondolata támadt, a Kóra. Kalitkájához futott s beszélni kezdett hozzá. A madár eddig elmélyedve ült, s most felriaszta a mint észrevette Kálmánt, egyszerre csak torkaszakadtából kezdett kiabálni:

— Szemtelen, szemtelen, megcsókolta Eliz!

— Kohányi ur csak nézett a bolond madárra, majd Kálmánra, akit ez az indiskrét leleplezés teljesen kiejtett ünnepélyes hangulatából; majd a leányára pillantott, a ki mélyen elpirulva futott ki a szobából.

— Eliz maradj! kiáltott Kohányi ur ingerülten, így áruljátok el magatokat?

— Kedves bátyám, boesásson meg, szólalt meg most Kálmán határozottan, maga előtt látván reszketni a szeretett leányt, ez az a komoly úgy, a miről beszélni akartam, én leánya kezét kérem meg!

Most már az igazgató ur engedte kiszaladni Elizt, Kálmánnak pedig kezét nyujta.

Nem haragszom öcsém, de jobb szerettem volna, ha nem a kakadutól hallom először.

Kasztor.

Zenész, bíbornok, hírlapíró.

Egyik prágai lap egy szegény boltosasszony fiának életrajzát hozza, mely oly regényes, hogy ha valamelyik regényíró agyában született volna meg, sokan kételkednének igazságában. Az özvegy Austerlitzné szerény szatősboltjának jövedelméből gondosan nevel-

Márczius hóban, az első vizár több helyen okozott kárt és támasztott a közlekedést gátló akadályokat; még jelentékenyebb károk fordultak elő hasonló ok miatt májusban, mikor is a rimaszécsen-újvási, rimaszécsen-lénárt-fali, rimaszombat-egri, rozsnóy-eperjesi kivált pedig a tiszolez-poprádi, tiszolez-szentmiklósi, és tiszolez-brezsnóbányai vonal részeken, több hid beszakadt, részint az uttesttel együtt elsepertetett.

A javítások, pótlások itt is gyorsan fogantatva vétettek, a közlekedés felakadása elhárított, a műtárgyak építési munkája a malé patak hidját kivéve még be nem fejeztetett, de már mindenütt engedélyezve és szerződéssel biztosítva van.

A közmunka összeírás felülvizsgálatot és a kiszolgáltatás községenként kiosztva az aprilisi közgyűlésből jbeli szolgabírónak végrehajtásra kiadott.

Szolgált: A rozsnóyi járás 3356 igás, 17346 gyalog munkanapot, fizet 1848 fnt váltáságot; A nagyrozei járás 3779 igás, 10860 gyalog munkanapot, fizet 731 fnt váltáságot; A rimaszombati járás 4366 igás, 16527 gyalog munkanapot, fizet 4076 fnt váltáságot; A tornallai járás 4232 igás, 11934 gyalog munkanapot, fizet 2918 fnt váltáságot; A rimaszécsi járás 2160 igás, 7638 gyalog munkanapot, fizet 7358 fnt 50 kr. váltáságot.

Összesen 17893 igás, 64305 gyalog munkanapot, fizet 16941 fnt 50 kr. váltáságot.

A váltás az igás nap után 2 fnt kézi nap után 50 krban állapított meg.

Május elsejével a közmunka szolgáltatás a tartozás fele részére nézve az egész vonalon vagyis a megye egész területén megindított.

V. Az árvahagyatékok köréből.

I. A megyei központi árvaszék.

Az árvahagyatékok intézése és az árvahagyatékok tárgyalásánál, sem az ingatlan hagyatéki vagyontelekkönyvi átkezelésénél akadályok nem fordultak elő.

Az úgyek intézésénél azonban nem kis késleltetést okozott Szentpétery előadónak huzamosabb ideig tartott gyengélkedése és Danes központi gyámnak szintén tartós betegeskedése. Részint ezen ok miatt — részint annak következtében, hogy az 1877. évi XX. t. ez. az árvaszék munka és hatáskörét jelentékenyen kibővítette, az elintéztetést váró úgyek száma is felszaporodott, a mi aztán szükségessé tette egy harmadik előadói állomás rendezését indokolt felterjesztésben a királyi belügyi minisztériumnál javaslatba hozni. A kir. belügyi minisztérium bizonyos időre egy napidíjas előadó alkalmazását engedélyezte. Napidíjas előadónak kinevezetett Szakall Vince.

A megyei alpenztárnoki állomás betöltése után, az árvapénzek és értékek kezelése és elszámolása alpenztárnokra bízott; és a házi pénztárban őrzött pénzesz árvacétek és vagyon rendes leltár mellett adatott át.

Egyéb változás nem történt.

Gyámság alatt maradt a mult 1880. év végével 9603 kiskoru, a lefolyt félév alatt gyámság alá került 499, összesen 10102. — ezek közül gyámság alól felszabadult teljes korúság következtében 141, férjhezmenetel

tette fiát, ki már gyermekkorában nagy képességeket árult el. A prágai conservatoriumban többféle hangszert tanult, s különösen a zongorázásban nagy ügyességre tett szert. — Zenei képzettsége folytán járatos volt ur házakhoz, hol teljesen elsajátította a finom modort. Conservatoriumi tanulmányainak végeztével katona lett az 5. vadászszázalékban, de a három évi szolgálati idő letelte után kilépett a katonaságból, mert akadtak barátai, kik pénzt adtak neki, hogy külföldön képezze ki magát. Austerlitz Párisba ment, s az ottani zeneakadémiát látogatta. Évek óta nagy előszeretettel viseltetett a nyelvek iránt, s Párisban kilencz nyelvet tanult meg teljesen. Ugyanott megismerkedett egy Durre nevű hajóskapitánnyal, kihez mellésegődött nyugotindiai és délatrikai utjában. Fokvárosban a franciaia consulatusnál kapott alkalmazást, mint fordító. Ez állomását azonban nemsokára ott hagyta, hogy Európába térjen vissza. — Visszatérteben bebarangolta a Középtenger, ellátogatott Kairóba és Alexandriába. Itt több hónapig volt pénztárnok egy nagy kereskedő háznál, de ez állomását is otthagya, hogy Bresten keresztül Párisba menjen. Nyugtalan természete Franciaországban és Belgiumban ide-oda űzte. Brestből azután átment Londonba. Mire ideért, minden pénze elfogyott, s kénytelen volt egy nagyon alárendelt állomást elfoglalni egy kereskedő háznál. Mikor némi pénz takarított meg, a „Times“ hirdetését hasábjain hirdette meg, mint állomást kereső, különösen hangsúlyozván nyelvi és zenei képességeit. Jacksohn londoni bankár, mint udvarmestert házába vette. Itt nemesak urának kegyét nyerte meg, hanem Jacksohn leányának hajlamait is, úgy, hogy nemsokára gyengéd viszony keletkezett

folytán 87, halál által 15, összesen 243. Tehát gyámság alatt maradt 9859 kiskoru. — A gondnokoltak száma 163 nem változott. — 243 felszabadult kiskoru közül vagyonnal bírt 188, vagyontalan volt 55, gyámpénztárilag kezelt pénzzel bírt 19, és az ezek részére kiutalványozott pénzérték június végéig ki is adatott.

Az árvaszéki úgyforgalomban mult évről hátralék áthozott 497 szám, mely a félév folytán bejött 3672 számmal 4169 elintézendő számmra szaporodott, elintéztetve 3229, a folyó év második felére átvitetik 940 szám.

A gyámpénztár forgalma sommásan következőkben mutatott ki:

a) készpénz áthozott 1704 fnt 79 kr, befolyt 51734 fnt 51 kr., az összes 53439 fnt 30 krból kiadott 52486 fnt 41 1/2 kr., kezelés alatt maradt 952 fnt 88 1/2 kr.

b) Magánfelek által kiállított kötvényekben áthozott 109690 fnt 05 kr., befolyt 21107 fnt 97 kr. Az összes 130798 fnt 03 krból kiadott 3048 fnt 80 kr., kezelés alatt maradt pedig 127759 fnt 23 kr.

c) Értékpapirokban stb. áthozott 113686 fnt 85 kr., befolyt 35037 fnt 66 kr., az összes 148724 fnt 51 krból kiadott 42858 fnt 09 kr., kezelés alatt maradt 105866 fnt 42 kr.

d) Drágaságokban volt 247 fnt 33 kr., befolyt 792 fnt 26 kr., az összes 1039 fnt 59 krból semmi som adatván ki, egészen kezelés alatt maradt.

Összesítve: volt maradvány 225329 fnt 03 kr., befolyt 108672 fnt 40 kr., az összes 334001 fnt 42 krból kiadott 98393 fnt 30 1/2 kr., kezelés alatt maradt 235608 fnt 12 1/2 kr.

A b) alatti tőkék után kamathátralék áthozott 178 fnt 82 kr., esedékessé vált 57 33 kr., az egész kamat tartozásra befizetett 652 fnt 15 kr., hátralékban maradt 104 fnt. E szerint a tőke után kamatok rendesen fizetettek, nem fizetés okából tőkefelmondás esete elő nem fordult.

Az időnkint megejtett pénztári vizsgálatok alkalmával a gyámpénztár hiánytalanul, számadásai kellő rendben találtak.

Gyámgondnoki számadás beadott 92, megvizsgáltott 72, vizsgálat alatt van 20, számadás beadására megsürgöttetett 14 gyám és gondnok, kettő ellen a felhívási kereset megindítása elrendeltetett.

A tüzbiztosítási díjak nehézség nélkül folynak be. Némely biztosító félnél a folyó év már kedvezményi év, ezek tehát biztosítási díjat nem fizetnek.

Tűzkáresetek előfordultak Lekenyén, G. Kisfaludon, Kis-Szlaboson és Répáson. A kárérték a károsodott kiskoruk javára mindenütt a legpontosabban megtérített.

II. A rozsnóyi városi árvaszék felügyelete alatt állott 577 kiskoru közül felszabadult teljességű következtében 6, férjhezmenetel folytán 2, felügyelet alatt maradt 569.

Gondnokság alól felszabadult 1, és maradt 1 egyén.

Ezek összes vagyona tett a kimutatás szerint mult évi maradványban 47731 fnt 50 krt, a lefolyt félévben bevételezett 9866 fnt 76 1/2 krral 57597 fnt 26 1/2 krt, melyből kiadott 5419 fnt 43 1/2 kr., kezelés alatt maradt 52178 fnt 83 1/2 kr.

Magánfeleknél kihelyezett 16928 fnt 73 kr. után esedékessé vált 16 fnt hátralékkal

hangot hall, jönnek, tehát nagy komolyan ő is kezébe veszi a könyvet s magolja erősen hogy: Mosony, Soprony, Győr, Komárom, Fehér, Somogy, Veszprém, Vas, Zala stb. mind a dunántúli kerület vármegyéi.

Hanem majd holnap.

Kohányi ur épen az első szippantást tette szép pirosra kiszitt tájtékesibukjából a délutáni kávé mellett, amint kopognak a társalgó ajtaján. — Szabad!

Kálmán lépett be bátor főhajtsással. Hanem a mint urabátyját megpillantotta a hosszuszaru esikabakkal fogaik közt, úgy érezte, mintha minden bátorsága odakünn maradt volna.

Pedig Kohányi pénzügyigazgató ur a legbarátságosabban fogadta őt.

— Isten hozott kedves öcsém! Épen jókor jössz, legalább nem kell egyedül innom a fekete kávémat. Tarklízol-e egyet?

— Mindig szolgálatára állok kedves bátyámnak.

— A mióta veled tarklízhatom itthon, Kálmán öcsém, azóta nem jirok sehova. — Igaz-e, hogy állandóan itt fogsz lakni?

— Igen, mert úgy kívánja az új hivatal. — Igaz, igaz! majd el is felejtém, hogy tekintetes szolgabíró ur vagy ezután. Hát ülj le, gyujts rá, önts feketét és fogjunk hozzá.

— De kedves bátyám, boesásson meg, én most komoly úgyben vagyok itt.

— Hagyd el kérlek, majd beszélünk erről hivatalosan. Eliz a kártyákat!

— De kedves bátyám, erről csak itt beszélhetünk, ha megengedi.

— Már hogy kellene arról épen itt beszélni, hogy a kocsisom szétvert három pollyak katonát.

— Sokkal fontosabb dolog ez, a miről

196 frt 87 kr. kamat, bevételezett 156 frt 87 kr. hátralek, előirattott 40 frt.

A felszabadult kiskoruk közt vagyontalan nem volt.

Ügyforgalom: múlt évi hátralek 7, befolyt 116, feldolgozandó volt összesen 123 szám, feldolgoztott 116, a jövő félévre hátralekban maradt 7 szám.

III. A dobsinai városi árvászek felügyelete alatt állott 694 kiskorú közül teljeskorúság következtében felszabadult 29, nagykorúsítás után 2, férjhezmenetel folytán 10, halál által 12, felügyelet alatt maradt 611.

84 gondnokolt egyén továbbra is felügyelet alatt maradt.

Ezek kezelés alatti összes vagyona volt 25037 ft 64 kr., melyből kiadatott 2381 ft 80 kr. és kezelés alatt maradt 22655 ft 84 kr.

Magán feleknél elhelyezett 11859 ft 38 kr. tőke után esedékes kamat hátralekban maradt 87 ft 36 kr., lejárt 495 ft 80 krral összesen 583 ft 16 kr.; melyből befizettetett 502 frt 87 kr., hátralekban maradt 80 frt 29 kr.

A felszabadult kkoruk közt vagyontalan volt 16.

Ügyforgalom: 18 múlt évi hátralekkel feldolgozandó volt 271 szám; feldolgoztott 240 hátralekban maradt 31 szám.

IV. A jolsvai városi árvászek felügyelete alatt állott 214 kiskorú közül felszabadult teljes korúság következtében 2, férjhez menetel folytán 3; — felügyelet alatt maradt 209.

Gondnokolt egyén egy sem vala.

A kiskoruk kezelés alatti összes vagyona volt 29804 ft 68 kr.; melyből kiadatott 2503 ft 47 kr.; kezelés alatt maradt 27301 ft 21 kr.

A felszabadultak közt vagyontalan nem volt.

Ügyforgalom: a múlt évi 5 hátralekkel feldolgozandó volt 119 szám, feldolgoztott 116 — hátralekban maradt a jövő félévre 3 szám.

V. A rimaszombati városi árvászeknél felügyelet alatt állott 331 kiskorú közül felszabadult teljeskorúság következtében 10, nagykorúsítás után 4; tehát felügyelet alatt maradt 317 kiskorú.

Gondnokolt 2, sorsa nem változott.

Ezek összes 94878 ft 21½ krból, kiadatott 22789 ft 17 kr., kezelés alatt maradt 72089 ft 6½ kr.

Magán feleknél elhelyezett 9289 ft után esedékes kamat elszámoltatik 360 ft 80 kr. bevétel és 6 ft 60 kr. hátralek.

A felszabadultak közt 2 vagyontalan volt.

Ügyforgalom: hátralek nélkül feldolgozandó volt 305 szám, feldolgoztott 305, hátralek semmi.

Fásítsunk!

Gesztete, szeptember 20.

Amidőn először Fülekről Feledig utaztam, megvallom kínos benyomással néztem a vasútvonal jobb oldalán lévő kopár tereket, nem gyanítván, hogy a hegyen túl még szánandóbb állapotok vannak.

Tegyen velem szíves olvasóm — egy aránylag csekély körutat: Darnyától Gesztete, Jászte, Péterfala, Zabar és Sikátor községek határain keresztül, és igazat fogadni azon állításomnak, hogy nem kell képzelti számi-

töredelmes vallomást tett, s kérésére Emmát, kit ártatlansága mellett ugys szabad lábra hagytak, visszaküldték szüleikhez. A végtárgyalásnál senki sem jelent meg a megidézett tanuk közül, kivéve Ximenest, ki Austerlitz élelmének javítására és Emma javára 110 forintot tett le. Az ítélet hat havi egyszerű fogházra szült, melyet Austerlitz ki is állt minden felebezés nélkül. Emmának minden vasárnap meglehetett őt látogatnia. — „Ki akarok keresztelkedni,” mondá egy napon Austerlitz egyik fogház-hivatalnoknak. A hit első elemeiben páter Nowotny kaplán oktatta, s büntetésének kiállása után meg is keresztelte. A keresztatyja Schwarzenberg herceg prágai bibornok-érsek volt. Az új keresztény Odón nevet vett fel, s a helytartóság engedélyével család névét Howard-ra változtatta. Most, mint keresztény, a katolikus egyház szertartásai szerint egybekelt hívével, Jackson Emmával, s Evans gépgyárban nyelvmesteri állomást kapott. Közben neje fiut szült. Emma anyja eljött Londonból látogatásukra, s titokban nagyban segítette őket, mert az öreg Jackson még mindig dult-fült. Howard ezután nejevel Sopronba telepedett át, hol engedélyt kapott egy zene-iskola fölállítására. Itt sem maradt sokáig, Londonba utazott, még egy kísérletet tenni apósa kiengesztelésére, de sikertelenül. Sőt oly jelenetek folytak le közte és sógora, az ifjabb Jackson között, hogy ennek következtében párbaft vívtak. Jackson könnyű sebet kapott. Howard e párbaft után nem tért vissza Sopronba, hanem e lakonikus levelet küldte nejeének: „Pap akarok lenni,” s ezen időtől kezdve elveszett Emmára nézve. Nejét, kinek két gyermekét elragadta a halál, egy bécsi főrangú ház fogadta föl társalgónak. Ez állást nagy mű-

tás meghatározására azon időszaknak: midőn egyes községek lakosai kénytelenek lesznek határait elhagyni.

Történetek itt régebbi és vannak az erdőgazdálkodás terén elkövetett újabb hibák.

Nehogy a mindkét utalt eset fölötti elmékedéssel tulterheljem ezen lapok keretét, t. szerkesztő ur engedelmével a jelenleg folyamatosan lévő — szinte káros erdőgazdálkodásról — alkalmilag kifejtem nézeteimet.

Régibb időkben kell, hogy Gömör-megye ezen része sűrűbben volt népesítve, különben nem volna értelme ily nagymérvű, és helyenkint 80° hajtások megbo-

esáthatlan letarolásának, minek sajnos következménye: hogy számos vízmosások és szakadások keletkeztek, melyek az alantabb fekvő szántókat és réteket tönkre teszik. A meredek lejtőkön lévő árkok és szakadások közt még láthatók a régi barázók nyomai, de ezen terek most már legelőül sem használhatók, sőt vannak határok, melyek 3/10-része ily vízmosásokkal fedték, s így a község nemcsak kenyérben, hanem még legelőben is hiányt szenved. marha állománya csökken, és ez az első lépés az elszegényedésre.

Mig külföldön minden talpalatnyi földet meg tudnak becsülni, addig mi beérjük azzal, hogy a nagy adók ellen panaszkodunk, — és zsebreteget kezeikkel várjuk a süit verebet!

Erdélyben: Kolozs, Torda-Aranyos, Maros-Torda, két Küküllőmegyék, és a Szilágyságban eszközölt erdőrendezések alkalmával szinte ily viszonyokkal találkozom, csak hogy az ottani — tulsúlyban lévő ugynevezett románság — ismert lustaságánál fogva a kiirtott tereket nagyjából legelőül használja, s így a rombolások nem ily nagymérvűek mint nálunk.

Engedve a felhívásnak, ezen megyék be-fásítására javaslatot nyújtottam be, — mely szakemberek helyeslésével találkozott.

A mi viszonyainkra nézve hazafiúi kötelességet vélek leróni: amidőn ezen lapok terén, ámbár felhívás nélkül nézeteimet, és tapasztalatot alapult meggyőződésemet közzé teszem, és az illető érdekeltek szíves figyelmébe ajánlom.

Nem vagyok elfogult erdőész, nem akarok nyakra-főre erdőstíteni, sőt szükségesnek tartom, de az 1879-iki új erdőtervény sem tiltja, hogy a mezőgazdász által előnyösebben használható területek — a körülirt szabályok letartásával ily célra használtsanak, de ne irtsuk ki az abszolút erdőtalajt, és segítségünk a már meglévő bajon — mig nem késő.

Eddig legelőnyösebbnek bizonyult ily terek akáczezali fásítása, mert a talajt nem válogatja, 5 éves korrál — közei apró marhával legeltethetők, 20 éves korrál vágható, kitűnő tüzi és szerszámfa anyagot ad, kiállja a 300 méter magaslatot, gátat vet a szélrohamoknak, elősegíti a lecsapódásokat, és az éghajlati viszonyokra jótékony befolyást gyakorol, de mi legfőbb: megátalja a további földomlásokat, s így a gazda nem lesz kénytelen nézni: miként szorul termő földje évenként szűkebb térre.

Mindenekelőtt járuljon a nagyobb birtokos osztály jó példával. A községekben alakítsunk faoskolákat. Egy ily kat. hold — szabélyszerűen vetényezett akáczfa iskolából már a második évben kiültethető 36000 esemete. Ezen faoskola utánjavítás nélkül még három

veltsége mellett rendkívül impozans megjelenése szerezte meg számára. Howard aközben egy jezsuita-kolostorba lépett fráternek. Páter Becks, a rend generalisa, ki a buzgó embert megszerette, a három évi próbaidő letelte után egy jezsuita-szemináriumba segítte őt Rómában. Nagy nyelvismeretei és jeles szónoki tehetsége által hamar hírnévre vergődővén, Antonelli bibornok mecenása, pártfogója, barátja lett. Howardot nemsokára páppá szentelték, s a pápai udvar főtitkári hivatalában adlatul lett. Az anconai püspök halála után pár napra azt kérdezé Antonelli bibornok többektől: „Miert nem nyujt be kérvényt Howard? — Ismét pár nap mulva, mikor Howardot rávették, hogy folyamodjék, így szolt a bibornok: „No végre itt van az a kérvény a melyre várok.” S mikor elkövetkezett az anconai és caesai püspöki szék betöltésének napja, Howardot csakugyan kinevezték püspökké in partibus, s par napra rá a bibornoki méltósággal raházták föl. A mult nyáron Howard bibornokot missióval küldték Ausztriába. Mielőtt azonban elutazott volna, értesítette egykori nejét, kiről megtudta, hogy egy bécsi hercegi családnál nevelőd; megírta, hogy Ischlbe megy, s légyottot ajánlott Jackson Emmának. Emma elment Ischlbe, hol a még mindig igen szép asszony karjaiba zárhatta nyolcz év óta nem látott férjét. Howard Ischlbe érve letette bibornok ruháját, nejevel Londonba ment, s hírlapíró lett belőle. Anyja után maradt csekély örökségét e napokban küldték el neki Londonba Prágából.

éven át használható, és feles színü eseméteket ad.

Második évben szeljük ki a eseméteket, vágjuk vissza tövönfelül 3 hüvelyre, és ültésük szabélyosan 2 méter sor és 1 méter egyenközökben.

Egy esemete ültetési költsége 2/10 krajczár, 20 év mulva ezen 2/10 krajczár 1 frt tőkét képvisel — amennyiben egy ily fa biztosan értékesíthető. Van-e uzsorás, ki ily messés kamatról álmodni merné?

Mig esemétekk nő, fogjunk egész erővel a vízmosások megállításához, — ez már több munkát igényel.

Vágjunk szőlőkaró-vastagságu füz- és nyár-dugványokat, kezdjük meg a vízmosás felső szakadékaiban kereszthe dugványozni, nehogy azonban a rosthartyák megsérüljenek, csináljunk hegyezett ezövekkel mélyítést, rakjuk le a dugványokat, közeit fonjuk be vesszővel, állítsuk ezen gátakat mig szűkebb a tér 4—6 méterre, alább pedig — hogy a víz rohamát kiállja, legfeljebb 2 méter távolságra, és közeit rakjuk be földdel, akár kövel is.

Igy aztán egyaránt év mulva nemcsak hogy gátat vetettünk a további rombolásoknak, de még a vízmosásokban is berkeket alakítottunk.

Mint hogy minden ősszel és tavaszkor — erdészeti teendők végett — egy pár hetet Geszteten tölök, tehát kinyilatkoztatom: hogy itt létem ideje alatt bárkinek — minden díj kövétel nélkül — tettel és tanácsesal a legnagyobb készséggel szolgálok, sőt nagy örömmre szolgálna: ha szeréay, és jószívűből eredett buzdításomnak némi eredményét láthatnám.

Huber Béla,
nyug. kir. főerdész.

Szontagh Bertalan alispán jubileumának befejezése.

Rimaszombat, szept. 18.

Rimaszombat a hangadó, Rimaszombat a vármegye szíve. Tőle indul ki minden nevezetesebb mozgalom, ő a kezdeményező, bár sokszor a vezérszeretepet se igényli és szokott szerénységével háttérbe áll, kogy azután ő tetőzö be az épületet, koronázza meg a sikert. Így volt a megyei alispán jubileumával. Bevárta mig az örömmünepély megkezdődik, bejárja a varmegyét, nem szerepelt a pelsűzi gyűlésen, legfeljebb polgármestere csatlakozott a hasonrangú városok polgármestereihez. — egyszerre szót kért s hármas aktussal befejezte a nagyjelentőségű jubileumot. Nem számítottunk ennyire. Mégis, midőn szem- és fültanui voltunk a dolgoknak, a büszkeség és meglegedés hatott át, a tisztelnek és szeretetnek illetén való nyilvánulásakor.

Ez Rimaszombat közéletének nevezetes eseménye marad, szoros összefüggésben a megtisztelt személyével; és méltán, ha valahol, itt működött Szontagh Bertalan kiváló tényező gyanánt, ha valahol, itt lehet értelme a hozzá való ragaszkodásnak.

Rimaszombat megjutalmazta az érdemet, megtisztelve azt, aki a kitüntetésre magát, pályakezdő ifjúkorától maig, méltóvá tette.

A hármas ünnepey:

A diszkard átnyujtása.

Folyó hó 8-án, vasárnap délelőtt 11 óra-
kor a városi hatóság, a tanács tagjai, a lelkes polgárság néhány tagjával ünnepeyves hangulatban mentek a megyeházra, hogy az alispánt üdvözöljék s mint a törvény őreinek, az elvek hű harezosának egy diszkardot nyujtsanak át. Az 50 személyt kitevő küldöttség élén Szabó György polgármester állott, ki ekként köszöntötte a jubilanst:

„Tekintetes Alispán ur!

Ime Rimaszombat város képviselőválasztmánya, tanácsa és közönsége eljöttünk, hogy 40 éves köztisztviselői pályája betelése alkalmából tisztelünk s szeretetünknek kifejezését adjunk, és a megye közönsége, tisztikára s testületei által kijelentett érdeklődéstől el ne maradjunk, annál is inkább, mert mi rólunk városi polgárokról az a nézet áll fenn, hogy mi körültekintő képességgel bírnak, s bevalom, hogy mint ilyek mutatjuk is be magunkat, mert a 40 éves hivataloskodás minden eselekményét megfigyeltük s miután meggyőződöttünk, hogy hivatásának élt, hogy a megye s ennek lakossága érdekeit folyton szem előtt tartotta, hogy igazság-, szorgalom- és erélylyel intézte hivatalos kötelemait, nem mulasztottuk el most ez alkalommal ünnepeylyesen kijelenteni elismerésünket, jutalmul a munkás tisztviselőnek. — hiszen mi ennél többet adni ugy sem tudunk, és midőn ez elismerésünket elfogadni kérem, szabad legyen ezt a multakért nyujtanom. — a jövőben pedig, a mennyiben az alispán törvényeink őre is, kérem, hogy igazságos és erélyes tulajdonait a nagy közönség érdekében tartsa fenn, hazai érdekeinknél pedig legyen vezérünk, hogy miként eddig, ugy ezentul is ugy a társadalmi mint a politikai téren követői és barátai maradhassunk, ajánlom jóindulatába városunk érdekeit, s ennek minden lakosát, s hogy az iránta érzett tisztelünk s szerete-

tünk állandó maradjon, e nap emlékére, kérem fogadja el ez emléktárgyat tőlünk, s miképen mi megemlékeztünk a 40 éves hű szolgálatról, ugy Alispán ur is tartson meg szeretetében!”

A kitörő éljenzések esillapodtával a felkösöntött melegen és hálásan fogadta Rimaszombat városának e megtisztelését, reflektált a szónok szavaira s igérte, hogy a város érdekében ezután is mindent elfog követni.... A helybeli egy. prot. gymnasium tanári testülete nevében ugyanczen alkalommal a korpus élén Baksay István tanár szolt az alispánhoz, kifejezven, hogy ők is osztakozni akarnak a közörmében s szívbeli meleg érzületeiknek most adnak kifejezést. A nem remélt kitüntetés szintén nagy köszönettel fogadtattott. Az alispán néhány szót váltva a küldöttség egyeseivel — még egyszer megköszönte a figyelmet.

A fáklyászene.

Már a déleesti órákban gyülekeztek a piacon, a megyeház előtt. Esteli 7 óra-
kor pedig már körül volt állva nézősereg által a köztér egyik oldala, a megyei előkelőség az emeleten és alól várta a fáklyahozókat, kik 1/28 után körüljötték a piacon zeneszó mellett, s a dallók zászlója alatt. A megyeház bejárata előtt körbe álltak, az ez alkalomra ünnepeylyesen kikészült dalárda a „Hazádnak rendületlenül” e szívmelő szöszatra gyujtott. Az alispán lejött, hogy itt fogadja a második megtisztelést. Az éneklés után dr. Szabó Sámuel üdvözölte szívöl, szónoki hévvel, a következő beszédben:

„Tisztelt Alispán ur!

Öszinte tisztelet és szeretet érzetével keblünkben, melyet leírni, elmondani nehéz; de melyet átérzeni oly végtelenül kellemes, kedves, jöttünk Ön üdvözölni, midőn megyénkben 40 évig, kiváló szolgálommal teljesített hivataloskodásának emlékét akarjuk megünnepeyni e napon; mely napot ime valódi ünnepeylyé emeli e város és lakosainak Ön iránti ragaszkodása, szeretete, s diesöiti Önben az igazságos, erélyes tisztviselőt, s a kitűnő hazafit. — Diesöitve Önben az igazságos tisztviselőt, egyszersmind hálás köszönetet mondunk mindazon jókért s pártfogásokért; melyekben 40 éven keresztül e várost és lakosait részesítette, elhalmozta.

Jól mondják, hogy Gömör-megye kiesnyben egész Magyarország, termékeny lapályait emelkedő halmok, majd égbe nyuló hegyek váltják fel, s mindazon nemzetiségek, melyek kedves hazánkat lakják, itt is feltalálhatók. — Hogy ezen nemzetiségek itt e megyében kezdtek már békés egyetértésben élni, hogy e megyének minden lakosa egyformán kezdte szeretni e hazát, kiválóan az Ön érdeme; mivel esakis az Ön vasakarata, — minden akadályt legyözni tudó erélye volt képes a hazaellenes törekvéseket e megyében megzabolázni, féken tartani. — A hosszas, fárasztó küzdelem után a megérdemelt siker már mosolygott felénk, midőn a legközelebbi multban ismét felléptek e megyében, de különösen e kerületben, még pedig fenyegetőbben mint valaha, a nemzetiségi, hazaellenes izgatások, bujtogatások. — A multban teljesített küzdelemért fogadja minden igaz hazafi köszönetét, elismerésünket, hálánkat; a jövőben kérjük a küzdelem folytatására, s az Ön ismert erélye okvetetlen elnyerend a győzelem babékoszoruját; s mi mindnyájan, ezen ünnepeyves pillanatban fogadjuk, hogy hű, tántoríthatlan követői, támogatói leszünk. — Tartsa meg tisztelt Alispán ur, továbbra is e várost s lakosait becses jóindulatában, pártfogásában; a mindenható Isten Önt e megye élén, a haza felvirágoztatása, jobbélte, e város boldogítása s mindnyájunk öröme sokáig éltesse!”

A szűnni nem akaró zajos éljenzések után a meghatott ünnepey egy kitűnő szónoki választ adott polgártársainak. (Rimaszombat néhány éve Szontagh Bertalan diszpolgárává választotta). A fényes kitüntetés megköszöni. Jelezi, hogy 40 évi hivataloskodása ugyanannyi emlékek áll kapcsolatban. Felidéri a multat, a szolgaság, rabság éveit, a szabadság nagyratörő küzdelmeit, a nemzet hősies magatartását, s felmerülnek emlékében a Rimaszombat tettei is. „Együtt voltunk — ugymond — együtt küzdöttünk, egyik karddal ha kellett, szellemi fegyverekkel a másik, öök mint polgárok, én mint a közügynek egyszeri, szerény de becsületes harezosa, együtt védelmeztük a szabadságot, egyenlőséget és testvériséget.” A legszebb jutalomnak tekinti a most nyilvánított megtisztelést, erről tudja, hogy hazája javának s e város jólétének élt, kijelenti, hogy e jutalmat a hatalom semmi kitüntetésével föl nem eseréli. Végül egy kérest intéz hozzájuk, hogy t. i. ne legyenek soha jobb érzelmekkel iránta, mint a minővel ő viseltetik e város irányában.

A dörgő tetszésnyilvánítások, melyek a beszéd jelentösebb részeinél is kitértek — hosszu perezeket tartottak, azután a dallók még egy szép énekkel bucsuztak el. A menet példás rendben visszavonult. Következett

A bankett.

Rimaszombat város „körültekintő” figyelmére, illetve tapintatára vall, hogy a szeretet, nemes érdek, barátság vagy elv által rokonok ajkain sokszor felhangzó kívánságot: a társas összejövetelt is tervbe hozta s az alispán tisztelőit és barátait egy közös asztalhoz terelte. A nagy vacsora erre a célra volt szánva... A szép gyülekezet tisztelettel jelent meg és foglalt helyet a Rózsa nagy termében, hogy még egyszer mutassa ki jutalmát az önzetlen érdemeknek. A 115 tértékű bankett befejezte az ünnepélyeket. A díszes felköszöntések, a solemnis hangulat, az általános öröm — mind és együtt találtak kifejezést. Csider Károly klasszikus szépségű toasztja, melyben az ünnepelt legkiválóbb érdemeire, hazafiai tetteire reflektál — szóról-szóra utat nyitott a hallgatóság fellelkész szívéhez.

Bornemjissa László megyei aljegyző remek köszöntője a rendező városra és lelkes polgáira. Hevessy Bertalan lélekemelő, gyengélt érzelmek által sugalt éltetője Szontagh Bertalanra, mint kitűnő családfőre, ki a jelen alkalommal a szeretet koszorúját is igényelheti. — Lőrinczy Ede két ízben is felhangzott szívbéli diétója az alispánra és annak szeretett családjára, majd a többszörösen üdvözölt rebegő hálás válasza a rokon és lelkesedni tudó keblekben jogosult és legtisztább viszhangra találtak. Glau Pál ág. ev. lelkész és helybeli plebános hatás beszéde is felkelté a hallgatóság figyelmét. Így hangzik:

„Bocsánatot kérek, hogy én, a ki ma délelőtt, mulaszthatlan kötelességem miatt, az üdvözölők között talán a legutolsó voltam, most az első közé lépni bátorodom.

Ha nem kellene attól félnem, hogy egy akadémikus dissertáció tartásának vádját vonom magamra: úgy szeretnék bővebben szólni a pozitív és a negatív megtiszteltetésről. De ama vádtól való féltémben az elméleti fejtegetést mellőzve, tárgyamát mindjárt konkrét példával világítom meg. Nevezetesen pozitív megtiszteltetésnek tartom azt, a melyben a mi ünnepeltünk, az általánosan tisztelt és szeretett alispán ur közelebb részesült, midőn őt, megyei tisztviselőségének 40 éves jubileuma alkalmából a megye, ennek tisztviselői kara, városok, testületek és egyesek a legőszintűbb szívből üdvözölték s érdemeit méltányolva, az elismerés, a szeretet és tisztelet gyöngéd jeleivel elárasztották. — A negatív megtiszteltetésnek pedig azt tekintem, a melyben szintegy az ünnepelt az általánosan tisztelt, hogy bizonyos, — nem régebben felszínre vergődött urak, vagy ha úgy tetszik, egy testület elmulasztotta az üdvözölők sorába lépni azért, — és ezt hangsúlyozva mondom, hogy azért, mert az ünnepelt a magyar államellenes panszláv tendenciák és aspirációk bátor ostromlója, szigorú üldözője. En tehát üdvözölöm őt, mint épen ezen okból nem üdvözöltem: — üdvözölöm őt, mint a hazaelenes irányú az egyházi téren is hatalmas meggátolóját; — üdvözölöm őt, mint azon nagy missió egyik legbuzgóbb előharcosát, a mely missiót a honi ev. egyház, a magyar államiság megvédése, megszilárdítása és terjesztése tekintetében betölt, — s azt kívánom, hogy az isteni kegyelem kísérje az ünnepeltet továbbra is közhasznú működésében, áldja meg minden lépését és tettet s tartsa meg sokáig drága életét!”

Molnár József ügyvéd szép köszöntője a jelenlevő képviselőkre, (Szakall Antal, Szentiványi Árpád, Hevessy Bertalan) nagy tetszést szült. A hölgyek, kiknek nagyrésze a vidékről rándult fel, a karzatokon örömmel, nagybuzgósággal hallgatták a dícsőítő munkákat s nem egyszer kiáltottak elragadtatásukban „éljen”-t az alispánra. — És midőn Dankó Ferenc rágyújtott arra az emlékeztető nótára, hogy:

„Az alispán kalapomhoz rózsát tett
Most is ott van, hogy ha még el nem vezett,
Rózsa mellett szép a piros tulipán
Piros borral itatott az alispán.”

nem esoda, ha a nagy tömeg először piano, majd forte és fortissime magyarosan rágyújtott, a cigányoknak segített a hegedűsö mellől:

„Az alispán kalapombhoz rózsát tett...”

fokról-fokra olyan lett a lelkesedés, aminőnek párját ritka időben találjuk meg. Éjfélkor az egyik fele, éjfél után a másik fele oszlott szét a társaságnak....

Szép ünnepélyek voltak, fényes bizonyosságai a három legszentebb érdelemnek: a tiszteletnek, hálásnak és szeretetnek. S Rimaszombat városa meg lehet magával elégedve.

Egy jegyzőkönyvi kivonat.

A rimaszombati egyesült prot. gymnasium által kibocsátott „Szíves kérelem” a legközelebbi vidékeken is élénk viszhangra talált. Egyesek és társulatok sietnek rokonszenves nyilatkozataik mellett áldozatközséggel támogatni a nagy célt, melyet ez iskola kitűzött. E cél nem más, mint: a fejlődő középiskolai élet igényeihez képest úgy szervezni ezen egyetlen magyarországi egyesült prot. gymnasiumot, hogy alapjá-

ban biztosítsa, a hetedik és nyolcadik osztálylyal kiegészítéssel.

Baztában az adakozók részéről nincs hiány. A gymnasium igazgató választmányja es tanári kara tehát bizalommal néz a jövő felé, hogy e tantervet fontos missióját nagyobb mértékben fogja teljesíthetni, ha mint teljes középiskola betetőzheti egyszersmind az ifjúság képzését.

Mily rokonszenven nyilatkozik a beérkezett adományokkal, álljon itt kedves emlékül ama jegyzőkönyvi kivonat, mely a pápai takarékpénztár igazgatóságának f. évi szept. 14-én tartott üléséből küldött: „t. p. olvasatott stb. Habár a részvénytársulat jótékonyágát közelebbi vidéki intézetek s egyletek veszik is — még pedig nem kis mértékben — igénybe; mégis figyelembe véve azon, magyar nemzeti szempontból fontos missiót, melyet a kérvényező iskola az ország azon szélső vidékén teljesít, erkölcsi kötelességének tartja az igazgatóság a cél teljesítéséhez némi segélylyel járulni s e végből 25 azaz huszonöt forintot szavaz meg, mely összeg azonnal folyóvá tétetvén, illető helyére leendő elküldetésével az elnökség megbízatik. Voita József, elnök.”

Csak kétezer ilyen adakozó s a teljes gymnasium meg lesz!

I. Közlés.

A rimaszombati egyesült prot. gymnasium alapjára a közzétett „Szíves kérelem” folytán következő kegyes adományok folytak be: ifj. báró Vay Miklós Golopról 10 frt, Terray István vasgyári pénztárnok Ozdról 10 frt, A debreczeni takarékpénztár 10 frt, A hódsági takarékpénztár 5 frt, a bieskei takarékpénztár 5 frt, a balassa-gyarmati takaréki- és hitel-részvénytársaság 5 frt, Sáfáry Mihály ref. lelkész Visayáról 5 frt, a szentesi takarékpénztár 5 frt, Ujházy Józsefné Budamérről 7 frt, a deési takarékpénztár 2 frt, a szombathelyi takarékpénztár 2 frt, Török József Czeglédéről 2 frt, Bérczy Pál Nagy-bányáról 4 frt 40 kr., F. és A. Zsemberről az ev. egyház 1 frt 50 kr., Skultéty Ele, Jusits Lajos, N. N., Berger József, Végh János Bieskéről, Lemberger István ág. ev. lelkész Kézsmárkról, ajkai ev. lelkész Pap Károly püspöki ref. lelkész, a kézdívásárhelyi, a német sz. mihályi takarékpénztárak 1—1 frt, a pápai takarékpénztár 25 frt, Rimabrézóról: Boezko Dániel 10 frt, Schmidt Agoston 5 frt, Kubinyi Árpád 2 frt, Török István 2 frt, Hrk István 1 frt, Szopata Imre 1 frt, Farkas József 1 frt, Rimabányáról: Gönczy István 50 kr., Ozdról: Skamla Robert 1 frt, dr. Fodor Béla 5 frt, Horváth Elek 2 frt, Gotthardt Bálint 2 frt, Szkaliczky Dániel 1 frt, Reményik Lajos 2 frt, Breuer Mihály 2 frt, Guman István 1 frt, Hudacsok Viktor 2 frt, Cservenka Ignác 2 frt, Benkár Pál 1 frt, Schwarz Arthur 1 frt, Petrik Gyula 1 frt, Urbányi Alajos 1 frt, Bannrévéről: Wilt Vilmos 1 frt, Nádasdról: Lukrovits István 1 frt, Klaniczay László 1 frt, Csók Ödön 1 frt, Latinák Miksa 1 frt, Fereg Antal 1 frt, Kuntz Emil 1 frt. Összesen 162 frt 40 kr., mely kegyes adományokért hálás köszönetet mond. — Rimaszombat, 1881. szept. 22-én az igazgatóság.

Hírek és vegyesek.

— **Kinevezések.** A m. kir. igazságügy-miniszter Szuhay Zsigmond helybeli kir. törvényszéki irodatisztet a rözei járásbíróhoz segédtelevkönyvvezetővé, Malinák Aladár törvényszéki díjnokot pedig ugyanazon járásbíróhoz irnokká nevezte ki.

— **A diszkard,** melylyel Rimaszombat városa Szontagh Bertalan alispánt tisztelte meg, régi pengéjű, tokja bársony, aranyozott övekkel. A pengé jobb oldalán a fogantyúnál: „Maria Mater Dei Patrona Hungariae — sub hoc signo vinces” felirat olvasható, e felirat felett a Mária képe. Baloldalon a fentiek ismétlése, — „in hoc signo vinces,” alatta ketős kereszt s a kereszt alatt a következő felírás: „Deus exertituu pellator fortissime esto mecum.” A fogantyú felső részén „Iglói Szontagh Bertalan alispánnak (az alsón) 1881. szeptember 13-án. Rimaszombat város.” Van még egy név is a pengén Pottenstein, valószínűleg a készítő neve.

— **Szent-István hazafia.** A „Pesti Napló” néhány hét előtt egy hazafias eszmét indított meg. Adakozásra hívta fel ugyanis a magyar közönséget egy az első magyar királynak állítandó emlékszoborra. S felhívása nem maradt eredménytelen. Az eszmét hazánk igen sok vidékén felkarolták, valamint a fővárosi és vidéki sajtó nagyrésze is már magáévá tette, ugyhogy e rövid idő alatt mostanig majdnem 700 frt gyűlt össze e hazafias célra. Társulatok, iskolák, egyéb közintézetek és egyesek vetekednek adományaikkal járulni a gyűjtéshez. Tegyük filléreinket a hazafiak szent oltárára! Szerkesztőségünk szívesen vesz bármily csekély összeget s azt lapunkban is nyugtázza a „Pesti Napló”-nak fogjuk küldeni.

— **Gyászjelentés.** Mely megilletődéssel olvassuk az alábbi gyászjelentést. Özvegy Po-

korny Sándorné, szü. Liedemann Olga és gyermekei: Olga, Sándor és Géza, Pokorny Gusztáv és gyermekei, Pokorny Ele és neje, Pokorny József, neje és gyermekei, özv. Liedemann Sománé, szül. Zsigmondy Vilma és gyermekei: Liedemann Lipót és Liedemann Rezső, neje és gyermekei, az összes rokon-ság nevében is mély fájdalommal jelentik felejtethetlen férje-, édes atyjuk-, testvérük és sógoruknak: Pokorny Sándor urnak, a Ferencz József-rend lovagja-, Losonez r. tan. város polgármesterének, folyó 1881. évi szeptember 18-án esti 8 órakor, 56 éves korában, hosszas szenvedés után történt gyászos elhunytát. A boldogult hült tetemei f. hó 20-án, d. u. 4 órakor fognak az ág. hitv. ev. templomból az örök nyugalom helyére tétetni. Áldás poraira!

— **Pokorny Sándor temetése.** Hétfőn délután kísértük ki — írja levelezőnk Losonezról — az örök nyugalom helyére, az 1867. év óta volt polgármester néhai Pokorny Sándor hült tetemeit. Kedlen korán reggel, a város közháza s valamennyi nyilvános intézeteinkre kitűzött gyászlobogók tudatták a régebben sejtett, s a család, rokonok és tisztelőit lesújtó, a város lakosait fájdalommal érintett a közjóért tevékeny férfi halála hírére. A gyászszentéletét tiszt. Margócsi József lelkész, megható s az elhunyt érdemeihez méltó emlékbeszéde után, egy áhitattelt halotti imával végezte. A résztvevő kíséret véget alig ért hosszú menete, nagy bég-utcai volt lakásától megindulva, a város háza előtt megállapodott, hol a dalárda egy gyászéneket énekelt el s a képviselőtestület nevében Búsak Adam vett búcsút a közszeretethen elhunyt polgármagy hamvaitól. Meghatottan és fájdalommal hullámzott lassan, lassan a végtisztességtevők sokasága ezután a temető felé, hol őt az örök létbe megelözött nagyreményű fia mellé ásatott sírba tevők. Míg ez be és felhantoltatott a dalárda: a „pihenj már” gyászéneket zengte el, s ő, ki nében él már s többé nincs jelen: nyugodjék békében, esendesen! — 5.

— **Garfield János Ábrahám** az amerikai köztársaság kitűnő elnöke f. hó 19-én este Longbranchban meghalt. Julius 2-ka óta szenvedett Guiteau ez áldozata, nem menthette meg őt sem a nép szeretete, sem családjának minden áldozatra kész ápolása, sem az orvosok tudománya. Szept. 6-án Longbranchba, birtokára szállították, — azt mondták, hogy orvosai egészségesebb vidéket keresnek számára, lehetséges azonban, hogy ez kiváltképpen a halállal tusakodó beteg kívánságára történt, aki helyét kereste, ahol bevégezhesse fáradsággal, tettekel, dícsőséggel és sikerrel egyaránt teljes életét. Garfield 1831-ben született, a kapanyelet és ekzarvat korán megfogta, munka és fáradalom közt nőtt fel suhaneczá. Néptanító, szenátor lett, később egy polgárháború alatt ezredes ezután dandárparancsnok. Midőn katonai pályájáról leköszönt, a parlamentben fokrol-fokra emelkedett, a republikánus párt vezére lett, 1880-ban a köztársaság elnöke. Ez év július 2-án találta a gyilkos golyója, hogy megrendítse az amerikai társadalmat tetőzetétől alapjáig. Utódja Chester A. Arthur tábornok és alelnök lett.

— **A gömőri honvédekről.** A szept.

15-diki miskolczi hadgyakorlat alatt a király nagy figyelemmel nézte a honvédeket, — midőn a gyakorlatnak vége volt, a harezvonal elé lovagolt s legteljesebb meglepedésének adva kifejezést: a gömőri zászlóaljat külön is megdicsérte s tudakozódott felőlük.

Maghivás! A gömőrmegyei ált. tanító-egylet „rimaszombati járásköré” őszi közgyűlését folyó évi október hó 5-ik napján Cserencsényen, az ág. ev. hitv. népiszkola tanszékében tartandja meg, — melyre az egylet tagjai és a tanügy lelkes tagjai tisztelettel meghívottak. — **Tárgyak:** 1. Minta tanítás tartása. 2. Az iskola helyisége és felszerelésének megtekintése. 3. Elnöki megüjtő és jelentés. 4. A mintatanítás — és az iskola — felszerelésének bírálat. 5. Az egyleti bizottmány jegyzőkönyvi kivonata. 6. Egyleti pénztárnok levele. 7. „Eötvös-alap”-ügy. 8. Folyó ügyek. 9. Indítványok stb. — Rimaszombat, 1881. szept. 22-én. Törköly József, járásköri elnök.

— **Rövid hírek:** Zouterwondében a hollandusok kecskeversenyt rendeztek. — **Egy pápai kanonok** protestáns vallásra tért át. — **Münchenben** három napi áristomot kapott egy közlovas, mert a hadnagya lovának azt mondta: Sacraments — Vieh. — **Az irók** nemzetközi kongressusa f. hó 20-án nyílt meg Bécsben. — **A főrendi háznak** 2 főherceg, 6 érsek, 29 megyéspüspök, 23 cz. püspök, 2 főpát és prépost, 10 ország-zászlós, 3 miniszter, 56 magyar s 8 horvátországi főispán, a fiumei kormányzó, 2 uralkodó herceg, 16 nem uralkodó herceg, 360 gróf, 199 báró, 5 erdélyi királyi hivatalos, összesen 713 tagja van. — **Egy 18 éves** olasz leány férjhez ment egy nem régen mutogatott zuluhoz. — **Miskolcz** hihetőleg megfogja kapni a „sz. kir. város”-i kiváltságot. — **Maimacsin** nevű városban (Kelet-Ázsiában) egy nőszemélynek sem szabad lakni. — **Nemzetközi** mértékletességi kiállítás nyitottak meg Londonban. — **Biharmegye** esatlakozott a Göczel-ügyben felszólaló törvényhatóságokhoz. — **Lendli százados** lemondott tiszti rangjáról. — **Göczelt** Miskolczon ünnepélyesen fogadták s bankettet rendeztek.

Szerkesztői üzenetek.

K. I. Rövidsége miatt tettük jelen helyére.
H. B. Mások is legyen szerencsénk, kár volna a szép eszmét ki nem bővíteni.
Peleskei. A darászfészek lakói nem mozognak? Jó volna megközelíteni.
T. E. Egy kis őszit kérünk. Most van az évadja.
— **r. t.** Figyelemmel kísérjük a nyugtalanokodókat; megöspjük.
F. A. Nagyon őszinte és találó. — megbeszéljük.
K. L. A mi kötelességünk sokoldalú; csak mi tudhatjuk, mennyire erőseknek kell lennünk, hogy híven teljesítsük s megalkudjunk a zaklató körülményekkel és viszonyokkal. Elismerését kedvesen látjuk.
A-s Igaza van, több szem többfelé lát.
T-i Nem kívánja talán, hogy mi legyünk az ön szerelmes leveleinek kihordói? Ha még esinosak, mértékelt megüjtők lennének, — tegye fiókjába, de el ne küldje.
R. — **né E.** Nem is gondoltunk erre, de megfogjuk adni a választ.

Felelős szerkesztő s laptulajdonos:

Pető Porubszki Pál.

Szerkesztőtárs: **Fóthi Kovács Béla.**

H I R D E T É S E K.

Hirdetmény.

Danielisz Károly örököseinek tulajdonukhoz tartozó, Rimaszombatban a losonezi utcában fekvő lakóház, festőműhely és mangorlóval, szabad kézből eladandó, esetleg folyó év szeptember 29-től bérbe is kiadandó, — a venni vagy bérleni kívánók bármikor értekezhetnek alólirott nál.

Szontagh Károly.

Hirdetmény.

A rimabrézói közbirtokossági vendéglő-, italmérsi jog-, hűségvágószer, állással és kert-részlettel: az 1882-ik évi január 1-én kezdődő — Lárom évi bértartamra, a legközelebbi **október hó 6-ik napján Rimabrézón** megtartandó árverés útján haszonbérbe adandó.

Az árverésben résztvevők: kétszáz forint bántpénzt tesznek le, mely bántpénzt bérlet — az egy évi bérösszeg negyed részének megfelelő mennyiségre kiegészítve, a bérlet biztosítására cautióképpen — azonnal lefizet. — A haszonbérlet föltételei, alólirott nál megtekinthetők, — Rimabrézó, 1881. évi szeptember 10.

Marton Kálmán,
közbirt. igazgató.